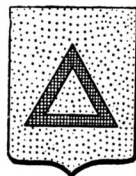

SLÄKTMEDELANDEN

N:o 5.

UTGIVNA AV SLÄKTFÖRENINGEN SCHULMAN

Redaktör: HÅKAN v. SCHULMAN. Redaktionens adress: Helsingfors, Georgsg. 2

Familjenotiser

Födelsedagar.

Den 9 juni 1949 fyllde Morgan Schulman 60 år. Jubilaren blev under dagens lopp föremål för en lång rad av hyllningar. Vänner och affärsbekanta uppvaktade med blommor, gåvor, tal och telegram. Firman G. A. Serlachius företrädades av bergsrådet Erik Serlachius och greve B. Vitzthum, varvid bergsrådet Serlachius tackade Morgan Schulman för hans mångåriga och framgångsrika arbete samt överlämnade en gåva.

Vigda.

Äktenskap har 10/7 -49 ingåtts mellan herr Carl-Magnus Schulman och fröken Christa Monica Vitzthum von Eckstädt.

Vigseln förrättades i Södra Svenska Församlingens kapell i Helsingfors av pastor Vesterlund. Närvarande voro förutom brudens och brudgummens föräldrar ett antal släkt och vänner.

Födda.

Den 5. 4. 1949 föddes i Ekenäs Allan och Eva Schulmans andra dotter, som i dopet erhöll namnet Ella Mikaela Allansdotter. Dopförrättare var pastor Harry Wenzel. Faddrar: Författarinnan Karin Mandelstam, ingenjör och fru B. A. Helenius samt Christa Schulman.

Den 30. 4. 1949 föddes i Helsingfors Hellin och Christer Schulmans andra son. Dopet förrättades den 18. 6. -49 på Hiivolagård i Riihimäki. Dopförrättare var kyrkoherden i Riihimäki, teol. dokt. Viljo Kuutiala. Gossen, som erhöll namnen Harry Olavi, frambars av fröken Inga Enderlein. Övriga faddrar voro: Greta och Otto Schulman, Ceta och Harry Strang samt Ulla Huomolin.

Den 19. 1. 1950 föddes på Eira sjukhus i Helsingfors en son åt Christa och Carl-Magnus Schulman. Gossen erhöll vid dopet namnen Ulf Peter Mag

Forts. sid. 8.

Dödsfall.

Friherrinnan Sigrid (Ninni) Wrede, f. Schulman, avled den 31. 10. 1948.

Ett långt liv var tillända, den äldsta ättemedlemmen hade fått gå in i vilan. Mycket av solljus hade livet givit henne, men även prövningar och tunga sorger föll på hennes lott. Två unga söner fick hon bädda ned i graven. Till sist lades hemmet i aska inför hennes ögon. Ja, hon miste mycket. Men Ninni Wrede ägde någonting som ej kunde nås varken av död, eld, eller något annat jordiskt — sin tro. Hon sökte sin tillflykt, sin styrka och sin tröst hos sin himmelske Fader. Och hon delade med sig av sin ljusa tro åt dem hon mötte på vägen. Hennes hjärta var varmt av Guds kärlek, därom vittnade den ljusa blicken och de hjärtliga orden.

Hennes vackra hem på Arrajoki stod ständigt öppet för den talrika slakten, för vilken hon utövade en storartad gästfrihet. Med sitt hjärtliga sätt, sitt förnäma utseende och sin air av grande dame, var hon en förtjusande representant för l'ancien régime.

Släktmöten.

Den 26. 4. 1948 samlades släktföreningens medlemmar till

släktmöte, som denna gång fick ett från vanligheten avvikande förlopp genom att det hölls hos Willy o. Ulla Schulman på deras egendom Hiivola i Riihimäki. Närvarande voro, inclusive husets egna ungdomar, 29 personer. Efter det officiella mötet berättade ordföranden om de f.d. Schulmanska godsen i Sverige, vilka han besökt. Det vackra vårvädrat lockade medlemmarna till en rundvandring på egendomen, vars stallar och anläggningar beskådades.

Den 23. 4. 1949 samlades man till släktmöte i Helsingfors, i fru Thyra Westerbacks vackra hem. Närvarande voro, förutom 21 medlemmar av släktföreningen, styrelsemedlemmen i Genealogiska föreningen i Finland, kanslirådet Osmo Durchman, som inbjudits att åhöra det föredrag som caput höll över ämnet:

»Den i Finland förekommande ointroducerade grenen Schulman. Står den i något släktskapsförhållande till oss?»

Detta är ett problem som länge gäckat forskarna här i landet. Det synes nu utrett, att denna gren står i släktskapsförhållande till oss, men utgått från den Livländska grenen. Ej såsom O. Wasastjerna framhållit i sina Ättartavlor, från den finska grenen.

Släktmötet den 4. 6. 1950.

I strålade sommarsol anlände släktmedlemmarna, per bilar och per buss, vid elvatiden till Stor Tötars gård i ~~Sjundeå~~ ^{Sjundeå}, där vi välkomnades av godsägareparet Elsa och Henrik Lindeberg.

Efter promenad i den vackra trädgården, där fruktträden stod i full blom, var man mogen för en cocktail, vid vilken släktföreningens ordförande, diplingeniör Otto Schulman, hälsade alla närvarande (31 personer) välkomna till mötet. Han rikade sig härvid speciellt till en del nykomna föreningsmedlemmar ävensom till representanten för den svenska ättegrenen.

Så bjöd värdfolket på en utmärkt lunch och därefter vidtog själva mötesförhandlingarna under Otto Schulmans ordförandeskap.

Efter en resumé över vad som under det gångna året inom slakten sig tilldragit haver, diskuterades frågan om eventuell förhöjning av den onaturligt låga medlemsavgiften. Den fick emellertid även i fortsättningen förbli densamma som hittills, d.v.s. 200 mk för manlig och 100 mk för kvinnlig medlem. Ordföranden ansåg nämligen föreningens ekonomiska ställning vara så lysande, att ingen förhöjning av

avgiften var av behovet påkallad!

Därefter ventilerades frågan om även ättlingar i första led av släktmedlemmar, vilka genom gifte förlorat namnet Schulman, finge rättighet vara med i föreningen. Det fick dom.

Om tvenne baltiska ättemedlemmars senaste öden kunde ordföranden lämna en del upplysningar.

Den framstående finansmannen och handelsattachén Helmut von Schulmann har lyckats skaffa sig en förmånlig befattning som ekonomisk expert i Egypten.

Inte fullt lika lysande synes ryttmästare Fritz von Schulmanns livsuppgift vara för närvarande. Han lär uppträda på en cirkus i Tyskland i ett nummer, där han tjänstgör som bakdelen på en zebra. Men han håller i alla fall svansen opp!

Dessa intressanta nyheter torde ha emanerat från ende vid mötet närvarande baltiska representanten, den distinguerade gentlemannen, direktör Otto von Schulmann.

Sedan de officiella mötesförhandlingarna ändats, lämnade den forne herren till Sjundeå, Henrik Lindeberg, en intressant historik över sin mödernessläkt och dess besittningar i Finland. Stor Tötars har tillhört även den mest namnkunniga av denna

släkt, nämligen generalen, greve Karl Johan Adlercreutz, vars oljeporträtt prydde en vägg i den vackra salongen.

Vi fingo också tillfälle beundra den synnerligen väl utförda, snidade reliefkartan över centrum av Henrik Lindebergs, genom kriget, åtminstone för tillfället, förlorade, älskade Sjundby.

Från Tötar åkte man sedan till Lojo Kalkbruk, i vars magnifika direktörspalais bergsrådet och bergsrådninnan, Forsström gjorde les honeur.

Först besågs emellertid, under Petter Forsströms upplivande ciceronskap, trädgårdsanläggningarna samt den storslagna s.k. folkparken på slutningen mot den bedårande vackra Lojo sjön. Sedan samlades man i stora salongen, där bergsrådninnan Margit hade sammanställt ett utdrag ur sin faders, generalmajor Hugo Schulmans dagboksanteckningar och brev från rysk-turkiska kriget 1877—78, i vilket han, som ung gardeslöjtnant, med utmärkelse deltagit.

Det var ett synnerligen fängslande, personligt betonat, krigshistoriskt föredrag släktmedlemmarna fingo lyssna till. Det blev samtidigt också en tacksam hyllning till minnet av släktrönikans författare, vilken den sista december i år skulle ha fyllt 100 år.

Efter den utsökta middagen samlades man dels ute på altanen mot trädgården och sjön, dels inne i salongerna. Under ett par timmar fingo vi njuta av kordial samvaro och av de sång- och musikbegåvade släktmedlemmarnas prestationer samt icke minst av värdens goda drycker och av hans oförbrännerliga humor.

Så kom uppbrottstimman och man tog med saknad farväl av dagens älskvärda, dubbla värd-folkspår. Man kände sig tack-sam att ha fått tillfälle uppleva detta släktmöte, som säkerligen bidragit till att ytterligare stärka gemensamhetskänslan och banden oss släktingar emellan.

Och stor tacksamhet tror jag vi alla känna mot för. ordf. Otto Schulman, som med sällspord energi, aldrig svikande intresse och uppoffrande arbete håller sin »hjord» samlad.

H. v. S.

På order från »hövdingen» återges här det anförande, som Håkan von Schulman höll under släktmiddagen i Lojo:

KÄRA SLÄKTMEDLEMMAR!

Som caput för vår svenska ättgren, jag fått idag den stora glädjen vara tillsammans med en högst förnämlig skara av släktmedlemmar, vilka en och en, eller i par har kommit hit till möte.

En släktförening kan väl knyta band, som binder även dem, som genom gifte stamträdskronan fått liksom ett skifte och för dem samman, och väl efterhand oss alla kan förena i en viss *gemensambet*.

Och vi som bära detta gamla namn, vi kunna väl en smula stolthet känna, fast egna bågen man bör kunna spänna, om levnadsskutan *rätt* skall ros i hamn, och ej blott yvas över fädrens ära.

Släktrönikans författare oss gett en dyrbar skatt. — Hans minne må vi hylla.

Den gamle generalen kunde fylla de fordringar på *riddersman*, som klätt i ord är: »utan fruktan, utan tadel».

»Sans peur et sans reproche» är en devis, som ock vår grand old man, bergsrådet Petter,

har städse burit fram i kamp för vad som rätt är.

Rakryggad, oförfärad, god och vis, är han en riddersman av gamla stammen.

Herr Otto, ädlingen och släktens klan, jag ock en tacksam hyllning önskar bringa

för entusiastiskt släktarbete. — Må den klinga

hans önskesång: »släktfest, släktfest hela dan...»

Vår hövding vördnadsfullt vi hylla!

Till slut vårt dubbla värdfolkspår jag ber få säga *hjärtligt tack*. — Först Herrskapet på Tötar

oss fångade i gästfrihetens skötar, och nu hos Margit — Petter, dagens sista timmar ger

en *oförglömlig* strålgång åt vårt möte.

Statistiska uppgifter om släkten

(Ur stamtavlan, uppgjord 1939).

Släktens stamtavla upptar inalles 670 personer. Av dem äro 339 män och 331 kvinnor. Då emellertid även de ingifta förekomma i dessa tal, få vi, då vi ur 339 subtrahera 99 ingifta män 240 manspersoner, eller sammanlagt 571 personer som burit namnet Schulman. Ingifta kvinnor i släkten finnes 141, varav följer, att kvinnor födda Schulmän utgöra 190. Av kvinnor, vilka uppnått mogen ålder ha 53 % ingått äktenskap, medan 47 % förblivit ogifta. Då i kyrkoböckerna ej antecknats dödsorsaken (numera ha vi i Finland en lag, som stadgar att dödsorsaken skall antecknas) få vi ej ur tillbudsstående material en inblick i denna, ur medicinsk synpunkt intressanta detalj. Säkert är, att krig och pest utgjort en betydande faktor i dödsorsakerna. Därjämte kommer spädbarnsdödligheten, barnsängsfeber och andra av den bristande hygienens förorsakade orsaker. Kända årtal för pestens härjande i norden skymta fram i statistiken. Av barnen ha 78 dött förrän de uppnått mogen ålder, en rätt hög siffra, som dock i verkligheten kan antagas vara betydligt högre, då säkert är, att månget

spädbarn ej lämnat efter sig minsta spår i kyrkoböckerna. Ett tungt offer har krigen krävt i det att 17 manliga medlemmar stupat. 3 ha blivit dömda till döden, varav dock endast 1 avrättats. 5 ha dött genom olycksfall.

* Stamträdet uppgjort 1939 upp-
tar 14 generationer, förnärva-
rande äro dock 15 generationer
kända i följd. Talrikast är den
XII generationen, då barnantalet
ännu är stort i familjerna och de
medicinskhygieniska förhållan-
dena i slutet på 1800-talet re-
dan uppnått en viss modern ni-
vå. Antalet personer per gene-
ration är som följer:

I gen.	2
II »	8
III »	6
IV »	11
V »	23
VI »	37
VII »	41
VIII »	52
IX »	54
X »	96
XI »	107
XII »	117
XIII »	83
XIV »	28
XV »	5

För de olika seklen fördelar
sig födelseåren som följer:

1400-talet	5
1500- »	27
1600- »	110
1700- »	177
1800- »	278
1900- »	65

Tre gånger förekommer tvil-
lingar inom släkten, därav 2
gångar i den livländska och 1
gång i den finska grenen. En
gång förekommer giftermål mel-
lan tvenne Schulmän.

Några gemensamma talanger
eller karaktärsegenskaper kunna
knappast konstateras för längre
arvsföljd, så uppblandade bli ge-
nerationerna med främmande
blod. Dock skönjas tydliga arvs-
anlag inom vissa familjer, s.s.
musikaliska talanger i den est-
ländska »Limmat»-grenen och
den finska »Lautsia»-grenen.
Också konstnärliga anlag före-
komma i de olika grenarna och
gå tydligt i arv genom 3—4 ge-
nerationer.

I yrkesval spelar, förutom an-
lagen, även de yttre förhållan-
dena en avgörande roll. De av-
gjort flesta av släktens medlem-
mar ha varit knutna vid jorden.
Som godsägare och militärer ha
de tjänat konung och fosterland.
Jordbrukarkallet är dock en di-
rekt följd av att de tillhörde den
högre, bildade klassen, — adeln,
— som här i nordn och i Bal-
ticum varit knuten vid jorden
och i gods investerat sina för-

mögenheter. Det militära insla-
get är också till en del betingat
av historisk miljö. Alla genera-
tioner ha med svärd i hand va-
rit tvungna att försvara sin tor-
va och sitt fosterland. Härtill
har bidragit den omständigheten
att större delen av släkten varit
bosatt i Sveriges gränsprovinser,
Balticum och Finland. Dock kan
man nog säga, att fallenhet för
det militära yrket redan är en i
hela släkten genomgående arvs-
egenskap. Av högre militär rang
som uppnått av släktens med-
lemmar, kan nämnas 2 generaler
»en chef», 2 generallöjtnanter,
8 generalmajorer, 6 överstar. En
stor del av de aktiva officerarna
ha varit knutna vid artilleriet.
Om något civilt yrke mera all-
mänt förekommer, så är det do-
mar-kallet, men är också detta
en följd av i Östersjöprovinserna
rådande förhållanden, som åt
godsägaren ger domsrätt i inre
kommunalt hänseende: s.s. »Ha-
kenrichter», »Mangerichtasses-
sor» o. dyl. Också som ledare
för sitt stånd eller i den civila
förvaltningen ha de tagit del och
därvid stundom stått monarken
nära. Av högre civila ämbets-
män kunna nämnas 6 statsråd
och 2 geheimeråd.

Förnamnen, som även gå i
arv inom släkten, kunna giva
upphov till intressanta betrak-
telser. Av manliga förnamn går
namnet Otto i den finska grenen

i arv från generation till gene-
ration sålunda, att den äldsta so-
nen alltid bär detta namn. Den-
na tradition har följts redan ge-
nom 11 generationer. Också i
den svenska grenens alla 4 ge-
nerationer förekom namnet.
Dessutom är det, liksom även
namnet Berendt, Bernhard, rätt
allmänt i den estländska grenen.
Det allra vanligaste namnet är
dock Karl, som förekommer 52
gångar, därefter Otto 36 gånger,
Johan 29, Henrik 29, Fredrik
29, Gustav 23 och Berndt 20
gångar. På kvinnosidan ha vi
Anna 46 gånger, Elisabet 39,
Sofia 34, Maria 32, Helena 27,
Charlotta 26, Lovisa 24 och
Margareta 2 gånger. O. S.

Gammal familje- klenod återfunnen

För några år sedan var un-
dertecknad i tillfälle att återin-
lösa en antik takkrona, som ti-
digare befunnit sig i släktens
ägo. Ägaren till kronan, en
jordbrukare från Pälkäne, hade
erbjudit densamma Hämeen
Museo i Tammerfors till inlös-
ning. Då museets intendent,
professor Gabriel Engberg, en
person med förståelse för släkt-
tradition, hörde att den härstam-
made från Lautsia, erbjöd han
mig förköpsrätt. Enligt ägaren
hade den förvärvats på Lautsia

auktionen, vilken, som man vet, förrättades den 11 januari 1871.

Den är tillverkad av förgyllda, i en slags massa gjutna ornament, fästade på en träram. Vidare är den försedd med 10 st. ljusstakar, har en kristalltallrik i botten, samt mäter 80 cm i diameter.

En liknande barockkrona finnes i dag som är även på Hahkiala i Hauho. Det ligger nära till hands att antaga, att båda förvärvats till socknen samtidigt, i slutet av 1700-talet. Godsens ägare voro ju umgängesvännar under många generationer. På Hahkiala kronan förekommer ornament i form av hästfigurer på kransen, dessa saknas emellertid numera här. Dock synes märken av tidigare, på motsvarande ställen fästa ornament. Äldre medlemmar av släkten, Alma och Hjalmar Schulman, som voro i tillfälle att se kronan, kände även igen den, och de påminde sig, att den i deras ungdom var försedd med dessa nyssnämnda hästfigurer. Kronan hade hängt i »Pappas rum», d.v.s. Carl Leonard Schulmans rum i nedre våningen på Lautsia.

O. S.

Forts. fr. sid. 1.

nus. Dopförrättare var pastor Leo v. Martens, faddrar voro: Allan o. Eva Schulman, Karin Vitzthum von Eckstädt och jur. stud. Pekka Pesola.

Den adliga kronan

Den adliga kronan, som är gyllene, består av en med stenar och pärlor besatt kronring, från vilken åtta spetsar uppstiga, var och en slutande med en pärla. Varannan av dessa spetsar är kring pärlan försedd med ett bladornament. Vid avbildning av kronan synes blott fem av spetsarna, d.v.s. tre av de större, bladprydda och mellan dessa två mindre.

Den adliga kronan användes av adelsmän över skölden samt stundom av grevar och friherrar på hjälmen. Dock förekommer också att adelsmän föra krona på hjälmen. Denna rättighet är dem då särskilt förlänad och omnämnd i adelsbrevet. Schulmanska släkten bär, som känt kronan på hjälmen. När denna rättighet blivit dem tilldelad och under vilka omständigheter är ej oss bekant. Ej heller finnes något adelsbrev bevarat.